

NANU RALUCA-MIHAELA

Regulamentul european privind inteligența artificială

Comentarii pe articole

Universul Juridic
București
-2025-

Cuprins

CUVÂNT-ÎNAINTE.....	13
TITLUL I. INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ – DE LA RAPOARTE LA LEGE.....	15
I.1. Oficiul European pentru IA	19
I.2. Grupul științific de experți independenți privind IA	22
I.3. Consiliul european pentru inteligență artificială	24
I.4. Forumul consultativ.....	26
TITLUL II. STRATEGIA ROMÂNIEI ÎN DOMENIUL INTELIGENȚEI ARTIFICIALE	27
II.1. Obiectivele stabilite prin Strategia Națională pentru Inteligența Artificială	29
II.2. Cadrul legislativ pentru a duce la îndeplinire Strategia Națională pentru Inteligența Artificială.....	34
II.2.1. Comitetul Român de Inteligență Artificială	35
II.2.1.1. Consiliul științific și de etică în inteligența artificială	36
II.2.1.2. Consiliul de educație în inteligența artificială	37
II.2.1.3. Coaliția pentru dezvoltarea inteligenței artificiale	38
II.2.2. Autoritatea Națională de Supraveghere IA.....	38
II.2.3. Autoritatea pentru reglementarea IA	39
II.2.4. Legea spațiilor de testare în materie de reglementare.....	39
II.2.5. Legislația privind „clauzele de experimentare”	41
II.2.6. Centre de evaluare a conformității	41
II.2.7. Cadrul legislativ privind parteneriatele public-private și realizarea transferului tehnologic	42
II.2.8. Legea privind spin-offurile	42
II.3. Concluzii	44
TITLUL III. REGULAMENTUL (UE) 2024/1689 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI CONSILIULUI (LEGEA PRIVIND INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ) – COMENTARIILE PE ARTICOLE.....	46
CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE	46
Articolul 1 – Obiectul.....	46
Articolul 2 – Domeniul de aplicare	47
Articolul 3 – Definiții	63
Articolul 4 – Alfabetizarea în domeniul IA.....	70
CAPITOLUL II. PRACTICI INTERZISE ÎN DOMENIUL IA.....	74
Articolul 5 – Practici interzise în domeniul IA.....	74
CAPITOLUL III. SISTEME DE IA CU GRAD RIDICAT DE RISC.....	88
<i>Secțiunea 1. Clasificarea sistemelor de IA ca prezentând un risc ridicat.....</i>	<i>88</i>
Articolul 6 – Norme de clasificare pentru sistemele de IA cu grad ridicat de risc.....	88
Articolul 7 – Modificări ale anexei III	99
<i>Secțiunea 2. Cerințe pentru sistemele de IA cu grad ridicat de risc.....</i>	<i>102</i>
Articolul 8 – Respectarea cerințelor.....	102
Articolul 9 – Sistemul de gestionare a riscurilor.....	103
Articolul 10 – Datele și guvernarea datelor.....	110

Articolul 11 – Documentația tehnică	113
Articolul 12 – Păstrarea evidențelor	116
Articolul 13 – Transparența și furnizarea de informații implementatorilor	117
Articolul 14 – Supravegherea umană	120
Articolul 15 – Acuratețe, robustețe și securitate cibernetică	122
Secțiunea 3. Obligațiile furnizorilor și implementatorilor de sisteme de IA cu grad ridicat de risc și ale altor părți	127
Articolul 16 – Obligațiile furnizorilor de sisteme de IA cu grad ridicat de risc	127
Articolul 17 – Sistemul de management al calității	130
Articolul 18 – Păstrarea evidențelor	133
Articolul 19 – Fișiere de jurnalizare generate automat	133
Articolul 20 – Măsurile corective și obligația de informare	134
Articolul 21 – Cooperarea cu autoritățile competente	135
Articolul 22 – Reprezentanții autorizați ai furnizorilor de sisteme de IA cu grad ridicat de risc	136
Articolul 23 – Obligațiile importatorilor	137
Articolul 24 – Obligațiile distribuitorilor	139
Articolul 25 – Responsabilitățile de-a lungul lanțului valoric al IA	141
Articolul 26 – Obligațiile implementatorilor de sisteme de IA cu grad ridicat de risc	143
Articolul 27 – Evaluarea impactului sistemelor de IA cu grad ridicat de risc asupra drepturilor fundamentale	149
Secțiunea 4. Autoritățile de notificare și organismele notificate	151
Articolul 28 – Autoritățile de notificare	151
Articolul 29 – Cererea de notificare a unui organism de evaluare a conformității	153
Articolul 30 – Procedura de notificare	154
Articolul 31 – Cerințe cu privire la organismele notificate	155
Articolul 32 – Presupunerea de conformitate cu cerințele referitoare la organismele notificate	157
Articolul 33 – Filiale ale organismelor notificate și subcontractare	158
Articolul 34 – Obligații operaționale ale organismelor notificate	159
Articolul 35 – Numerele de identificare și listele organismelor notificate	160
Articolul 36 – Modificări ale notificărilor	160
Articolul 37 – Contestarea competenței organismelor notificate	164
Articolul 38 – Coordonarea organismelor notificate	165
Articolul 39 – Organisme de evaluare a conformității din țări terțe	165
Secțiunea 5. Standarde, evaluarea conformității, certificate, înregistrare	166
Articolul 40 – Standarde armonizate și documente de standardizare	166
Articolul 41 – Specificații comune	168
Articolul 42 – Presupunerea de conformitate cu anumite cerințe	170
Articolul 43 – Evaluarea conformității	171
Articolul 44 – Certificate	176
Articolul 45 – Obligații de informare care revin organismelor notificate	178
Articolul 46 – Derogare de la procedura de evaluare a conformității	180
Articolul 47 – Declarația de conformitate UE	182
Articolul 48 – Marcajul CE	183
Articolul 49 – Înregistrare	185

CAPITOLUL IV. OBLIGAȚII DE TRANSPARENTĂ PENTRU FURNIZORII ȘI IMPLEMENTATORII ANUMITOR SISTEME DE IA	188
Articolul 50 – Obligații de transparență pentru furnizorii și implementatorii anumitor sisteme de IA.....	188
CAPITOLUL V. MODELE DE IA DE UZ GENERAL.....	191
<i>Secțiunea 1. Norme de clasificare</i>	191
Articolul 51 – Clasificarea modelelor de IA de uz general ca modele de IA de uz general cu risc sistemic	191
Articolul 52 – Procedură	192
<i>Secțiunea 2. Obligațiile furnizorilor de modele de IA de uz general</i>	194
Articolul 53 – Obligațiile furnizorilor de modele de IA de uz general.....	194
Articolul 54 – Reprezentanții autorizați ai furnizorilor de modele de IA de uz general.....	196
<i>Secțiunea 3. Obligațiile furnizorilor de modele de IA de uz general cu risc sistemic</i>	198
Articolul 55 – Obligațiile furnizorilor de modele de IA de uz general cu risc sistemic	198
<i>Secțiunea 4. Coduri de bune practici</i>	199
Articolul 56 – Coduri de bune practici.....	199
CAPITOLUL VI. MĂSURI DE SPRIJINIRE A INOVĂRII	202
Articolul 57 – Spațiile de testare în materie de reglementare în domeniul IA	202
Articolul 58 – Modalități detaliate privind spațiile de testare în materie de reglementare a IA și funcționarea acestora.....	207
Articolul 59 – Prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal în vederea dezvoltării anumitor sisteme de IA în interes public în spațiul de testare în materie de reglementare în domeniul IA	210
Articolul 60 – Testarea sistemelor de IA cu grad ridicat de risc în condiții reale în afara spațiilor de testare în materie de reglementare în domeniul IA	212
Articolul 61 – Consimțământul în cunoștință de cauză la participarea la testarea în condiții reale în afara spațiilor de testare în materie de reglementare în domeniul IA.....	217
Articolul 62 – Măsuri pentru furnizori și implementatori, în special IMM-uri, inclusiv întreprinderi nou-înființate.....	218
Articolul 63 – Derogări pentru operatori specifici.....	220
CAPITOLUL VII. GUVERNANȚA	222
<i>Secțiunea 1. Guvernanța la nivelul Uniunii</i>	222
Articolul 64 – Oficiul pentru IA	222
Articolul 65 – Instituirea și structura Consiliului european pentru inteligența artificială	222
Articolul 66 – Sarcinile Consiliului IA	223
Articolul 67 – Forumul consultativ.....	225
Articolul 68 – Grupul științific de experți independenți.....	226
Articolul 69 – Accesul statelor membre la grupul de experți	227
<i>Secțiunea 2. Autoritățile naționale competente</i>	227
Articolul 70 – Desemnarea autorităților naționale competente și a punctelor unice de contact.....	227

CAPITOLUL VIII. BAZA DE DATE A UE PENTRU SISTEME DE IA CU GRAD RIDICAT DE RISC	232
Articolul 71 – Baza de date a UE pentru sisteme de IA cu grad ridicat de risc enumerate în anexa III	232
CAPITOLUL IX. MONITORIZAREA ULTERIOARĂ INTRODUCERII PE PIAȚĂ, SCHIMBUL DE INFORMAȚII ȘI SUPRAVEGHEREA PIEȚEI	235
<i>Secțiunea 1. Monitorizarea ulterioară introducerii pe piață</i>	235
Articolul 72 – Monitorizarea ulterioară introducerii pe piață de către furnizori și planul de monitorizare ulterioară introducerii pe piață pentru sistemele de IA cu grad ridicat de risc	235
<i>Secțiunea 2. Schimbul de informații privind incidentele grave</i>	236
Articolul 73 – Raportarea incidentelor grave	236
<i>Secțiunea 3. Aplicarea legii</i>	240
Articolul 74 – Supravegherea pieței și controlul sistemelor de IA pe piața Uniunii	240
Articolul 75 – Asistența reciprocă, supravegherea pieței și controlul sistemelor de IA de uz general	245
Articolul 76 – Supravegherea testării în condiții reale de către autoritățile de supraveghere a pieței	246
Articolul 77 – Competențele autorităților care protejează drepturile fundamentale....	247
Articolul 78 – Confidențialitate	248
Articolul 79 – Procedura la nivel național aplicabilă sistemelor de IA care prezintă un risc.....	251
Articolul 80 – Procedura aplicabilă sistemelor de IA clasificate de furnizor ca ne reprezentând un grad ridicat de risc în aplicarea anexei III	253
Articolul 81 – Procedura de salvagardare a Uniunii	255
Articolul 82 – Sisteme de IA conforme care prezintă un risc	257
Articolul 83 – Neconformitatea formală	258
Articolul 84 – Structurile de sprijin pentru testarea IA ale Uniunii.....	259
<i>Secțiunea 4. Căi de atac</i>	259
Articolul 85 – Dreptul de a depune o plângere la o autoritate de supraveghere a pieței	259
Articolul 86 – Dreptul la explicarea luării deciziilor individuale	260
Articolul 87 – Raportarea încălcărilor și protecția persoanelor care efectuează raportarea	260
<i>Secțiunea 5. Supravegherea, investigarea, aplicarea legii și monitorizarea în ceea ce privește furnizorii de modele de IA de uz general</i>	263
Articolul 88 – Executarea obligațiilor furnizorilor de modele de IA de uz general	263
Articolul 89 – Măsuri de monitorizare	263
Articolul 90 – Alerte privind riscurile sistemice transmise de grupul științific.....	265
Articolul 91 – Competența de a solicita documente și informații	266
Articolul 92 – Competența de a efectua evaluări.....	266
Articolul 93 – Competența de a solicita măsuri	268
Articolul 94 – Drepturile procedurale ale operatorilor economici ai modelului de IA de uz general.....	269
CAPITOLUL X. CODURI DE CONDUITĂ ȘI ORIENTĂRI	270
Articolul 95 – Coduri de conduită pentru aplicarea voluntară a cerințelor specifice...	270
Articolul 96 – Orientări din partea Comisiei privind punerea în aplicare a prezentului regulament	271

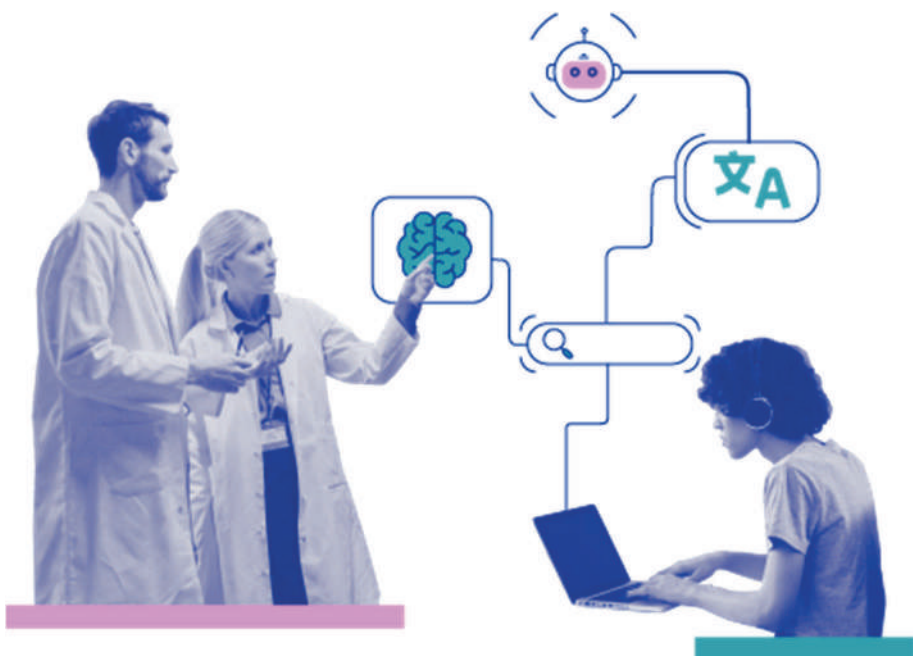
CAPITOLUL XI. DELEGAREA DE COMPETENȚE ȘI PROCEDURA COMITETULUI.....	274
Articolul 97 – Exercițarea delegării	274
Articolul 98 – Procedura comitetului	276
CAPITOLUL XII. SANCTIUNI	277
Articolul 99 – Sancțiuni	277
Articolul 100 – Amenzi administrative aplicate instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii	281
Articolul 101 – Amenzi pentru furnizorii de modele de IA de uz general.....	283
CAPITOLUL XIII. DISPOZIȚII FINALE	285
Articolul 102 – Modificarea Regulamentului (CE) nr. 300/2008	285
Articolul 103 – Modificarea Regulamentului (UE) nr. 167/2013	286
Articolul 104 – Modificarea Regulamentului (UE) nr. 168/2013	286
Articolul 105 – Modificarea Directivei 2014/90/UE	287
Articolul 106 – Modificarea Directivei (UE) 2016/797	288
Articolul 107 – Modificarea Regulamentului (UE) 2018/858.....	289
Articolul 108 – Modificarea Regulamentului (UE) 2018/1139.....	289
Articolul 109 – Modificarea Regulamentului (UE) 2019/2144.....	293
Articolul 110 – Modificarea Directivei (UE) 2020/1828.....	294
Articolul 111 – Sisteme de IA deja introduse pe piață sau puse în funcțiune și modele de IA de uz general deja introduse pe piață	294
Articolul 112 – Evaluare și revizuire	296
Articolul 113 – Intrare în vigoare și aplicare	299
TITLUL IV. ANEXELE REGULAMENTULUI	300
ANEXA I. Lista legislației de armonizare a Uniunii	300
ANEXA II. Lista infracțiunilor menționate la articolul 5 alineatul (1) primul paragraf litera (h) punctul (iii)	303
ANEXA III. Sisteme de IA cu grad ridicat de risc menționate la articolul 6 alineatul (2).....	304
ANEXA IV. Documentația tehnică menționată la articolul 11 alineatul (1)	307
ANEXA V. Declarația de conformitate UE	309
ANEXA VI. Procedura de evaluare a conformității bazată pe control intern	310
ANEXA VII. Evaluarea conformității pe baza unui sistem de management al calității și a examinării documentației tehnice	311
ANEXA VIII. Informațiile care trebuie să fie prezentate la înregistrarea sistemelor de IA cu grad ridicat de risc în conformitate cu articolul 49.....	314
ANEXA IX. Informațiile care trebuie să fie prezentate la înregistrarea sistemelor de IA cu grad ridicat de risc enumerate în anexa III în legătură cu testarea în condiții reale, în conformitate cu articolul 60	316
ANEXA X. Actele legislative ale Uniunii privind sistemele informatice la scară largă în spațiul de libertate, securitate și justiție.....	317
ANEXA XI. Documentația tehnică menționată la articolul 53 alineatul (1) litera (a) – documentația tehnică pentru furnizorii de modele de IA de uz general	319

ANEXA XII. Informațiile privind transparența menționate la articolul 53 alineatul (1) litera (b) – documentația tehnică pentru furnizorii de modele de IA de uz general către furnizorii din aval care integrează modelul în sistemul lor de IA	321
ANEXA XIII. Criterii pentru desemnarea modelelor de IA de uz general cu risc sistemic menționate la articolul 51.....	322
TITLUL V. TERMINOLOGIE SPECIFICĂ IA	323
BIBLIOGRAFIE	327

TITLUL I

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ – DE LA RAPOARTE LA LEGE

La data de 13 iunie 2024, a fost adoptat Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială (cunoscut ca Legea inteligenței artificiale sau Legea privind IA, într-o denumire prescurtată). Așa cum ne prezintă chiar denumirea, prin acest Regulament au fost stabilite norme de armonizare privind inteligența artificială și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 300/2008, (UE) nr. 167/2013, (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 și (UE) 2019/2144, precum și a Directivelor 2014/90/UE, (UE) 2016/797 și (UE) 2020/1828.

Sursa foto: <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/artificial-intelligence>, accesat la 1 octombrie 2024.

Abordarea „bazată pe riscuri” este ceea ce definește Legea IA, „ceea ce înseamnă că **cu cât riscul** de a cauza prejudicii societății **este mai mare, cu atât normele sunt mai stricte**. Este primul de acest tip din lume și poate stabili un standard la nivel mondial pentru reglementarea IA⁵. Adoptarea acestui Regulament vine după o serie de discuții începute cu câțiva ani înainte, la nivel european, cu reprezentanții tuturor statelor membre.

⁵ Consiliul Uniunii Europene, *Actul privind inteligența artificială (IA): Consiliul dă undă verde finală primelor norme privind IA la nivel mondial*, comunicat de presă, 21 mai 2024, disponibil online la adresa <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2024/05/21/artificial-intelligence-ai-act-council-gives-final-green-light-to-the-first-worldwide-rules-on-ai/>, accesată la data de 27 mai 2024.

Astfel, încă din iunie 2018, Comisia Europeană a început un dialog cu cetățenii, societatea civilă, mediul de afaceri, organizațiile consumatorilor, mediul academic, experți din toate domeniile, pentru a pune bazele Strategiei pentru inteligență artificială. Această Strategie își propunea să profite la maximum de oportunitățile oferite de inteligența artificială și să abordeze noile provocări pe care aceasta le aduce. A fost creată astfel Alianța Europeană pentru inteligență artificială care a implicat aproximativ 6.000 de părți interesate prin evenimente, consultări publice și forumuri online și care a contribuit la cele mai importante decizii politice privind domeniul inteligenței artificiale⁶. De asemenea, a fost publicat Planul coordonat pentru inteligența artificială, la redactarea căruia au participat alături de reprezentanți ai statelor membre UE și reprezentanți ai Norvegiei și Elveției.

La 19 februarie 2020, a fost prezentat *Raportul Comisiei Europene către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Economic și Social European privind implicațiile în materie de siguranță și răspundere ale inteligenței artificiale (IA), ale internetului obiectelor (IoT) și ale roboticii*.

În acest Raport se arată: „IA, IoT și robotica au multe caracteristici comune. Acestea pot combina conectivitatea, autonomia și dependența datelor pentru a efectua sarcini în absența parțială sau totală a controlului și a supravegherii din partea oamenilor. Sistemele echipate cu IA pot, de asemenea, să-și amelioreze propriile performanțe învățând din experiență. Complexitatea acestor sisteme este dată atât de multitudinea operatorilor economici implicați în lanțul de aprovizionare, cât și de multiplicitatea componentelor, a părților, a componentelor de software, a sistemelor și a serviciilor ce alcătuiesc împreună noile ecosisteme tehnologice. La aceasta se adaugă caracterul deschis la actualizări și modernizări după introducerea lor pe piață”⁷.

Comisia a luat în calcul principala caracteristică a inteligenței artificiale, și anume autonomia acesteia, precizând că: „Efectele neintenționate care își au originea în IA le-ar putea provoca prejudicii utilizatorilor și persoanelor expuse”. Pentru siguranța acestora, producătorii de sisteme cu inteligență artificială sunt obligați să furnizeze utilizatorilor informații, instrucțiuni și avertismente privind siguranța.

Totodată, Comisia ia în calcul și faptul că în viitor vor exista situații în care efectele sistemelor cu inteligență artificială nu vor putea fi pe deplin determinate dinainte. În acest context, „este posibil ca evaluarea riscurilor efectuată înainte de introducerea pe piață a produsului să nu mai reflecte utilizarea, funcționarea sau comportamentul acestuia. În aceste cazuri, în măsura în care utilizarea prevăzută inițial de producător suferă modificări din cauza comportamentului autonom al produsului, iar respectarea de către acesta a cerințelor de siguranță este afectată, s-ar putea avea în vedere solicitarea unei reevaluări a produsului capabil de învățare autonomă”.

În același Raport, Comisia Europeană pune o importantă problemă a **sistemelor însoțite de inteligență artificială, cea a situației în care controlul uman este fie limitat, fie nu mai există deloc, din cauza capacității de învățare autonomă a acestora, care permite dispozitivelor cu inteligență artificială să acționeze altfel decât intențiile inițiale ale producătorului**. Din păcate, problema supravegherii umane nu este încă acoperită de un cadru legislativ european (și nici național, cel puțin în

⁶ Comisia Europeană, The European AI Alliance, disponibil online la adresa <http://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/european-ai-alliance>, accesată la data de 1 octombrie 2024.

⁷ Comisia Europeană, *Raport privind implicațiile în materia de siguranță și răspundere ale inteligenței artificiale, ale internetului obiectelor și ale roboticii*, 19 februarie 2020; a se vedea R.M. Nanu, *Ghid practic – Răspunderea medicilor în cazul folosirii roboților cu inteligență artificială*, Ed. Universul Juridic, București, 2024, pp. 19-20.